

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2018. gada 23. augustā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Jānis Neimanis un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 119/2018) un 2018. gada 7. augustā Satversmes tiesā saņemto iesniegumu par dokumenta pievienošanu pieteikumam (reģ. Nr. R-561),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt likuma „Par tiesu varu” 28.⁶ panta sesto daļu, Ministru kabineta 2016. gada 20. septembra noteikumus Nr. 618 „Tiesu informatīvās sistēmas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 618) un to 8.11.5. apakšpunkta vārdus „norādot nolēmuma datni”, ciktāl tie attiecas uz personas datu apstrādi ar mērķi – iedibinātās judikatūras izmantošana, lai veidotu vienotu tiesu praksi, vai nolēmumu norakstu sagatavošana (turpmāk kopā – apstrīdētās normas), par neatbilstošām Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96. pantam.

2. Likuma „Par tiesu varu” 28.⁶ panta sestā daļa noteic, ka Ministru kabinets nosaka tiesu informatīvās sistēmas izveidošanas, uzturēšanas un izmantošanas kārtību, kā arī minimālo iekļaujamās informācijas apjomu, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos ierobežojumus.

Noteikumi Nr. 618 nosaka tiesu informatīvās sistēmas izveidošanas, uzturēšanas un izmantošanas kārtību, kā arī sistēmā iekļaujamās informācijas minimālo apjomu.

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 618 8.11.5. apakšpunktu tiesu informatīvā sistēmā par tiesā izskatāmām lietām un materiāliem iekļauj informāciju par nolēmumu, norādot nolēmuma datni, ja nolēmums pieņemts atsevišķa procesuāla dokumenta veidā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. – 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, bet saskaņā ar šā panta 3. punktu – par Ministru kabineta noteikumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs vērsies Tiesu administrācijā, lai tā pārtrauc nelikumīgi apstrādāt pieteicēja datus, ievietojot Tiesu informatīvajā sistēmā neanonimizētus tiesu nolēmumus. Tomēr Tiesu administrācija Pieteikuma iesniedzēja lūgumu noraidījusi un šobrīd pastāv strīds administratīvajā tiesā par šīs tiesību normas tiesiskajām sekām. Pieteikumā norādīts, ka vēl joprojām Tiesu informatīvajā sistēmā tiesu nolēmumi tiek glabāti neanonimizētā veidā, proti, ar Pieteikuma iesniedzēja personas datiem.

Pieteikumā norādīts, ka likuma „Par tiesu varu” 28.⁶ panta sestā daļa piešķirot Ministru kabinetam plašu rīcības brīvību tiesu informatīvajās sistēmā minimāli iekļaujamās informācijas apjoma noteikšanā. Tomēr apstrīdētās normas negarantējot personas datu drošību, jo neesot noteikts konkrēts datu apjoms, kāds ievadāms tiesu informatīvajā sistēmā. Pieteikumā ir norādīts, ka šīs normas aizskar Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 96. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Pieteikuma iesniedzējs apstrīd likuma un Ministru kabineta noteikumu normu atbilstību Satversmei.

Satversmes tiesas likuma 18. panta otrā daļa paredz, ka vairāku normatīvo aktu apstrīdēšana vienā pieteikumā citstarp ir pieļaujama gadījumā, kad tiek apstrīdēts normatīvais akts vai tā daļa un uz to pamata izdotās zemāka juridiska spēka tiesību normas. Noteikumi Nr. 618 izdoti saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 28.⁶ panta sesto daļu. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs vienā pieteikumā apstrīdēt divu normatīvo aktu atbilstību Satversmei.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta otrās daļas prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa noteic, ka persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

7.1. No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Tiesu administrācijas lēmumu Pieteikuma iesniedzējs ir apstrīdējis Tiesu administrācijas direktoram, bet tā lēmumu – Datu valsts inspekcijai. Nepiekrītot šiem lēmumiem, Pieteikuma iesniedzējs vērsies administratīvajā rajona tiesā, citstarp lūdzot minētos lēmumus atcelt, atzīt Tiesu administrācijas faktisko rīcību par prettiesisku un uzdot anonimizēt konkrētus tiesu nolēmumus, kas tiek uzglabāti Tiesu informatīvajā sistēmā.

Pārbaudot Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamo informāciju, Satversmes tiesas kolēģija konstatē, ka Administratīvās rajona tiesas tiesnesis (datums) nolēmis pieņemt Pieteikuma iesniedzēja pieteikumu daļā par Tiesu administrācijas faktiskās rīcības, apstrādājot Pieteikuma iesniedzēja datus, atzīšanu par prettiesisku, pienākumu uzlikšanu Tiesu administrācijai anonimizēt tiesu nolēmumu konkrētā lietā un ierosinājis administratīvo lietu.

7.2. Satversmes tiesas kolēģija secina, ka konkrētajā gadījumā Pieteikuma iesniedzējam ir iespējas aizstāvēt savas pamattiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, proti, tiesvedību administratīvajā tiesā. Pieteikuma iesniedzējs ir uzsācis tiesvedības procesu administratīvajā tiesā, un tiesa attiecīgo lietu vēl nav izspriedusi.

Pieteikumā norādīts, ka pat gadījumā, ja apstrīdētās normas neatbilst Satversmei, iestādei tās ir jāpiemēro, tādēļ konkrētajā gadījumā nepastāv citi līdzekļi Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizsardzības. Tomēr pieteikumā nav sniegti argumenti tam, kādēļ Satversmes tiesai būtu jālemj par pieteikuma izskatīšanu, pirms tiesvedības administratīvajā

tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 104. panta trešo daļu, ja administratīvā tiesa uzskata, ka tiesību norma neatbilst Satversmei vai starptautisko tiesību normai (aktam), tā tiesvedību lietā aptur un nosūta motivētu pieteikumu Satversmes tiesai. Tiesvedību administratīvajā tiesā nevar atzīt par neefektīvu tiesību aizsardzības līdzekli Satversmes tiesas likuma izpratnē. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka Satversmes tiesas likumā ietvertā subsidiaritātes principa mērķis ir panākt, lai tiesa, izskatot lietu pēc būtības, vispirms izmantotu tās rīcībā esošās tiesību piemērošanas un interpretācijas metodes Satversmei atbilstoša rezultāta sasniegšanai (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 19. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-71-01 14. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 119/2018).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele